

Манашкіна А.А.

студентка,

Науковий керівник: Міщенко Д.А.

доктор наук з державного управління, професор,

Університет митної справи та фінансів

ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ: ХАРАКТЕРНІ РИСИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Інтеграція, безумовно, є одним із найважливіших факторів людської цивілізації. Одним з видів інтеграції є економічна інтеграція – найвищий ступінь розвитку міжнародних економічних відносин. Міжнародна економічна інтеграція, в свою чергу – характерна особливість розвитку світової економіки.

XX століття стало потужним етапом прискорення розвитку регіональних економік та підвищення конкурентоспроможності країн-членів інтеграційних об'єднань. Економічна інтеграція допомагає країні більш раціонально використовувати сировину, трудові ресурси, покращувати міжнародний поділ праці. Важливою особливістю сучасного світу можна назвати зростання взаємозалежності країн і розвитку інтеграційних процесів.

Міжнародна економічна інтеграція – вища форма інтернаціоналізації господарського життя, що передбачає зближення і взаємоприспособлення всіх структур національних господарств [1, с. 234].

У своєму розвитку міжнародна економічна інтеграція проходить ряд етапів: зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз та політичний союз.

На сучасному етапі виділяють близько 20 міжнародних економічних інтеграційних об'єднань, найбільшими та найвпливовішими з яких є ЄС, НАФТА, АТЕС, АСЕАН та МЕРКОСУР.

Економічна інтеграція в Північній Америці обумовлена глобальними змінами у світі, зокрема, через Другу світову війну. Оскільки почалось відновлення економік Японії, Китаю та країн Європи, що вплинуло на політику США. Саме під тиском цих обставин США вирішили прийняти заходи для зміцнення своєї економічної сили шляхом

утворення Північноамериканської зони вільної торгівлі. Тепер сила Північної Америки визначається силою можливостей трьох національних економік: Канади, США та Мексики.

Найрозвинутішим інтеграційним об'єднанням в Північній Америці є Угода про вільну торгівлю, абр НАФТА, утворена в 1994 році.

Північноамериканська інтеграція є специфічною та визначається низкою характеристик, які відрізняють її від інших моделей:

- учасники ризяться за рівнем економічного розвитку;
- має континентальні масштаби;
- яскраво виражений лідер – США;
- країни-члени однаково віддалені від АТР та Західної Європи;
- інтеграція «знизу» – інтеграційні процеси розвиваються на корпоративному та галузевому рівнях [2, с. 319].

Північноамериканська угода про вільну торгівлю – це договір між Канадою, США та Мексикою. НАФТА – найбільша у світі угода про вільну торгівлю. Угода набула чинності 1 січня 1994 року, того дня 3 країни стали найбільшим вільним ринком у світі. На той момент загальний ВВП цих країн становив 7,7 трлн. дол. США та загальна кількість населення – 380 млн осіб, у порівнянні у 2018р. – ВВП – 24,5 трлн. дол. США та кількість населення – 493,6 млн осіб [3; 4].

Основними цілями НАФТА є: забезпечити захист інтелектуальної власності, усунути бар'єри на торгівлю, сприяти умовам чесної конкуренції, збільшити інвестиційні можливості, створити основу для подальшого співробітництва [2, с. 320].

У період з 1994 по 2018 рік річний експорт товарів і послуг реально зріс в чотири рази, збільшившись з 632 млрд. дол. США до 2,3 трлн. дол. США. Імпорт товарів та послуг, зріс на 200 % у реальному виразі, з 772 млрд. дол. США до 3,21 трлн. дол. США щорічно.

Створивши найбільшу в світі зону вільної торгівлі, НАФТА також зробила Північну Америку більш привабливим напрямком для інвестиційного капіталу з усього світу. У період з 1994 по 2018 рік загальний внутрішній обсяг прямих іноземних інвестицій (ПІ) у трьох країнах Північної Америки збільшився з 1,15 трлн. дол. США до 9,38 трлн. дол. США, в реальному вираженні – на 718 % [3; 4].

За період існування зони вільної торгівлі країни-учасниці отримали величезні переваги від участі в угоді. США отримали

можливість купувати товари дешевше, отримувати сировину з Мексики та підвищити конкурентоспроможність своїх корпорацій. Канада отримала відкритий доступ до мексиканського ринку та збільшила обсяги експорту. В Мексиці почалось прискорення темпів соціально-економічного розвитку та збільшився обсяг припливу ПІІ.

Північноамериканська асоціація вільної торгівлі вважається достатньо успішною оскільки створення її спричинило позитивні наслідки: економічне зростання, зростання добробуту населення, збільшення асортименту продукції. Проте, угода потребує модернізації, оскільки план угоди був виконаний ще в 2008 році [5, с. 49–50].

НАФТА прагне створити єдиний континентальний ринок, аби протидіяти західноєвропейській інтеграції. Задля цього був проведений Четвертий всеамериканський саміт, але деякі країни Південної Америки виступили проти, через те, що він загрожує їх економічним інтересам та політичній незалежності.

В останні роки ведуться дебати щодо перегляду деяких норм угоди, які були підписані раніше. Інший напрямок дискусії – формування митного союзу з єдиним зовнішнім тарифом. У 2018 році країни – учасниці НАФТА вирішили розробити нову, оновлену угоду USMCA, яка містить нові елементи. Угода вже підписана і ратифікована в трьох країнах, але ще набула чинності.

Результати функціонування НАФТА свідчать про те, що країнами було обрано повільний, але досить ефективний шлях розвитку економічної інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини : навч. посібник. Київ : Знання, 2008. С. 234–235.

2. Гронтовська Г.Е., Ряба О.І., Венцурик А.М., Красновська О.І. Міжнародна економіка : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. С. 319–320.

3. The world Factbook 1994 Central intelligence agency (CIA). URL: <http://www.gutenberg.org/cache/epub/180/pg180-images.html>

4. The world Factbook 2018 Central intelligence agency (CIA). URL: <https://www.cia.gov/library/publications/download/download-2018/index.html>

5. Комкова Е.Г. 20 лет НАФТА. *Світова економіка й міжнародні відносини*. 2015. Вип. 3. С. 49–50.